

Kommunledningsförvaltningen

2023-11-27

Dnr KS 2023-385

Kommunstyrelsen

Motion (KD) - Demokratisk representation i kommunfullmäktiges valnämnd och kommunrevision, svar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås avseende förslaget om närvarorätt i valnämnden mot bakgrund av att en sådan närvarorätt skulle vara svår att tillämpa i praktiken och den inte bedöms få den avsedda effekten.
2. Motionen avslås avseende förslaget om närvarorätt i kommunrevisionen mot bakgrund av att bestämmelserna om närvarorätt i 4 kap. 28 § kommunallagen inte är tillämpliga på revisionsuppdraget.

Ärende

Lars Roxå (KD) föreslår i en motion daterad 2023-03-21 att:

- Reglemente för Linköpings kommun och Revisionsreglemente revideras för att ge insynsplatser till de partier som inte har ordinarie ledamöter eller ersättare i valnämnd och kommunrevision. Antalet insynsplatser ska vara tillräckligt för att alla partier i fullmäktige ska vara representerade.

Kommunrevisionen

Kommunallagen har länge värnat revisorernas oberoende ställning och i 2017 års kommunallag stärktes deras oberoende ytterligare genom en skärpning av de valbarhetshinder som gäller för de förtroendevalda revisorerna. Uppdraget som revisor kan inte förenas med uppdrag som ledamot eller ersättare i fullmäktige.

Kommunallagen skiljer på det egentliga revisionsuppdraget och revisorernas förvaltning. Revisorerna fullgör enligt 12 kap. 7 § kommunallagen revisionsuppdraget självständigt och utgör i den delen inte någon nämnd. I det egentliga revisionsuppdraget agerar varje revisor självständigt. Det är endast

när det gäller förvaltningen, till exempel vid jävsfrågor och personalfrågor (sakkunniga), som revisorerna agerar samfällt och kan jämföras med en nämnd. Eftersom bestämmelserna om närvarorätt i 4 kap. 28 § kommunallagen endast är tillämpliga på nämnder kan insynsrätt endast tillämpas på förvaltningen och inte på revisionsuppdraget som sådant. Revisorerna ska i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själva väljer, vilket innebär att insynsrätt blir svårt att tillämpa i praktiken på grund av oberoendet. Att medge insynsrätt endast i förvaltningsdelen riskerar också att skapa gränsdragningsproblem vid nyttjande av insynsrätten.

Även om bestämmelserna om närvarorätt i teorin skulle kunna vara tillämpliga på förvaltningsdelen är det alltså mycket som talar för att ett sådant förfarande skulle vara olämpligt. Den omständigheten att revisorernas oberoende är så viktigt att det slås fast i lag talar starkt mot närvarorätt för någon som inte ingår i revisionen. Är det dessutom fråga om närvarorätt för någon som ingår i kretsen av granskade vore det synnerligen olämpligt med sådan insynsrätt.

Mot bakgrund av att bestämmelserna om närvarorätt inte är tillämpliga på det egentliga revisionsuppdraget, och med beaktande av den problematik kring revisorernas oberoende som en insynsrätt skulle skapa förslås motionen avslås i den del det avser närvarorätt i kommunrevisionen.

Valnämnden

Valnämnden har enligt kommunens reglemente i uppdrag att svara för genomförande av val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen, folkomröstningslagen, lagen om kommunala folkomröstningar och övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter. Valnämndens uppdrag är betydligt smalare än andra nämnders uppdrag och arbetet i valnämnden skiljer sig i praktiken relativt mycket från arbetet i övriga nämnder då arbetet i valnämnden, hittills, i stor utsträckning utgjorts av praktiskt valarbete, exempelvis under valdagen och natten samt under "onsdagsräkningen". En insynsplats i valnämnden skulle med hänsyn till detta vara svår att realisera i praktiken. Det är oklart hur närvarorätt i valnämnden ska genomföras rent praktiskt då frågor om exempelvis huruvida den som har närvarorätt ska delta i det praktiska arbetet under valnatten eller endast vara med och observera det arbete som genomförs, uppstår.

Syftet med motionen uppges vara att säkerställa oppositionspartiernas möjlighet att granska beslut som berör genomförandet av de allmänna valen, samt att granska räkenskaperna i kommunstyrelse och nämnder.

Möjligheterna till insyn i valnämndens arbete bedöms vara god enligt nu gällande ordning. Handlingar samt protokoll finns i Linköpings kommuns offentliga sammanträdesportal i de fall de inte omfattas av sekretess, vilket är ovanligt i valnämndens protokoll. Nämndens ordförande kan även, i enlighet med kommunfullmäktiges arbetsordning, kallas till kommunfullmäktiges sammanträde. Information från valnämnden kan således inhämtas genom att i

kommunfullmäktige ställa en fråga till valnämndens ordförande, alternativt anmäla en interpellation för besvarande av densamma. Genom kommunstyrelsen, där samtliga partier i kommunfullmäktige finns representerade, utövas också uppsikt över samtliga nämnder.

Vad gäller närvarorätt i valnämnden skulle sådan bli svår att tillämpa i praktiken, och då förslaget inte bedöms få den avsedda effekten – en ökad möjlighet att granska valnämndens beslut - föreslås motionen avslås även i denna del.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (KD) Demokratisk representation i kommunfullmäktiges valnämnd och kommunrevision, svar, 2023-11-27

Bilaga - Motionen

Bakgrund

I Sverige har vi en representativ demokrati där flerpartisystem inom våra folkvalda församlingar tillämpas. Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och representerar folket i kommunen. Fullmäktige ska, enligt 3 kap. 4 § kommunallagen, tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens uppgifter. Ledamöter och ersättare i en nämnd väljs av fullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer (6 kap. 16 § kommunallagen). Fullmäktige är det organ som beslutar om vilka som ska få delta vid respektive nämnds sammanträde enligt 4 kap. 28 § kommunallagen.

Tillsättningen av platser i styrelse och nämnder sker i kommunfullmäktige och antalet platser regleras i kommunens reglemente. Utgångspunkten är sedan att valresultatet i kommunfullmäktige avspeglas i de politiska organens sammansättning och arbetssätt. Representationen i nämnder fördelas genom överenskommelser mellan partier (valteknisk samverkan), i huvudsak bygger representationen på en proportionell fördelning. Lagen om proportionella val kan i vissa fall åberopas.

Möjligheten för kommunfullmäktige att besluta om insynsplatser i politiska organ, så kallad närvarorätt, regleras 4 kap. 28 § kommunallagen. Enligt den bestämmelsen får fullmäktige besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i en viss nämnd ska få närvara vid nämndens sammanträden och delta i överläggningar men inte i besluten. Kommunfullmäktige i Linköpings kommun har utifrån denna bestämmelse tagit in bestämmelser kring detta i kommunens reglemente.

Kommunledningsförvaltningens förslag till nytt reglemente för mandatperioden 2023 – 2026 arbetades fram tillsammans med kommunfullmäktiges gruppleddare i början av år 2022. Kommunfullmäktige (2022-05-31 § 199) tog ställning till och beslutade om det reviderade förslaget i maj år 2022. Vid samma tillfälle beslutade kommunfullmäktige (2022-05-31 § 201) om ett reviderat revisionsreglemente.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Jämställdhet

En jämställdhetsanalys har inte bedömts relevant och har därför inte genomförts.

Samråd

Samråd har skett med Juridikenheten som inte har något att erinra mot förslaget till beslut.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Motionären